

Gemeente Diemen

Accountantsverslag 2015

An independent member of Baker Tilly International

Aan de gemeenteraad van de gemeente Diemen
D.J. den Hartoglaan 1
1111 ZB Diemen

Amsterdam, 3 juni 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

In overeenstemming met de door u verstrekte opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2015 van uw gemeente gecontroleerd.

De belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole hebben wij in dit accountantsverslag opgenomen. De decentralisaties van Jeugdzorg, Participatie en WMO hebben lange tijd voor onzekerheid in de controle gezorgd. Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden is voldoende controlezekerheid verkregen om een goedkeurende controleverklaring te verstrekken.

Wij bedanken het management en de medewerkers van uw gemeente voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,

Baker Tilly Berk N.V.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "E.C.J. Moens", written over a blue circular stamp or seal.

drs. E.C.J. Moens RA
Partner

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden
2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole
3. Financiële positie en resultaat
4. Single information Single audit (SiSa)
5. Overige aandachtspunten
6. Landelijke ontwikkelingen

Baker Tilly Berk N.V. contactpersonen :

drs. E.C.J. Moens RA
Partner
e.moens@bakertillyberk.nl

drs. S. Turenhout RA
Manager
s.turenhout@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:
Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
T: +31 (0)20 644 28 40

Managementsamenvatting

- ✓ De ontwikkelingen in het sociaal domein en de verantwoording hierover zorgen voor onzekerheden in onze controle. Hierover hebben wij u ook reeds in de managementletter geïnformeerd. Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden is de controlezekerheid die hiermee samenhangt teruggebracht naar € 2,2 miljoen. Doordat deze onzekerheid lager is dan de materialiteitsgrens van 3% (€ 2,3 miljoen) kunnen wij een goedkeurende controleverklaring verstrekken bij de jaarrekening van de gemeente Diemen.
- ✓ De AO/IB voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Hierover hebben wij u reeds in onze managementletter gerapporteerd.
- ✓ Wij hebben de voor de controle van de jaarrekening relevante aspecten van de automatiseringsomgeving beoordeeld. Hieruit blijkt dat het wachtwoordbeleid voor zowel het netwerk als de financiële applicatie als zwak is aan te merken. In onze managementletter zijn wij hier nader op ingegaan.
- ✓ Uit de financiële analyse blijkt dat de gemeente een gezonde financiële positie heeft. In hoofdstuk 3 gaan wij in op de financiële positie en het resultaat van de gemeente.
- ✓ In de controle van de Sisa zijn geen afwijkingen geconstateerd.

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

1.1 Opdracht

In overeenstemming met de van u verkregen opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2015 van de gemeente Diemen gecontroleerd.

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountscontrole Decentrale Overheden (BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een tolerantie voor fouten van € 767.000 (1% van de totale lasten inclusief dotaties in reserves) hebben gehanteerd en een tolerantie voor onzekerheden van € 2.303.000 (3% van de totale lasten inclusief dotaties in reserves).

In dit accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van € 153.000 (opgenomen in het controleprotocol) overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw raad gerapporteerd.

1.2 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd.

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2015 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties.

2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.1 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen

De totale onzekerheid die voortvloeit uit de controle van de decentralisatie is € 2.177.000. In hoofdstuk 2.2 gaan wij nader in op de onzekerheden die voortvloeien uit de verantwoording van de uitgaven voor het sociaal domein op het gebied van Jeugdzorg en WMO.

Er zijn geen andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.2 Sociaal domein

Algemeen

In 2015 is het takenpakket van de gemeente, als gevolg van de decentralisaties in het sociaal Domein, flink toegenomen. Voor de uitvoering van deze taken heeft de continuïteit van de zorgverlening voorop gestaan.

In de sector is de afgelopen periode veelvuldig gecommuniceerd over de verantwoording in het sociaal domein. Hierbij hebben onder andere de NBA en de VNG meerdere brieven uitgebracht over de problematiek en de stand van zaken. Ook in onze managementletter is dit aan de orde geweest. De problematiek voor de jaarrekening uit zich in meerdere onzekerheden in de verantwoording van de gemeente. De belangrijkste onzekerheden bestaan uit:

- declaraties van zorgaanbieders zijn nog niet volledig ontvangen;
- onjuiste of onvolledige toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp;
- declaraties van zorgkosten door (kleine of vrijgevestigde) zorgaanbieders;
- er is vanuit de Sociale Verzekeringsbank geen zekerheid over de juistheid en rechtmatigheid van de PGB's.

De onzekerheid die voortvloeit uit de bovenstaande punten werkt door in de jaarrekening van de gemeente Diemen. In de knelpunten omtrent de verantwoording van zorgkosten in de gemeentelijke jaarrekening staat de gemeente Diemen niet alleen. Deze situatie en de geschetste onzekerheden zijn van toepassing op nagenoeg alle gemeenten in Nederland.

Diemen

Voor de uitvoering van de zorgtaken maakt de gemeente in belangrijke mate gebruik van zorgaanbieders. Om de prestatie van deze aanbieders te beoordelen is met de grote zorgaanbieders afgesproken dat zij een controleverklaring hierover te verstrekken. De totale omvang hiervan voor de gemeente Diemen is in 2015 circa € 4,7 miljoen. Daarnaast verstrekt de gemeente PGB's. De PGB-gelden worden via De SVB aan zorgaanbieders verstrekt. De omvang hiervan is € 0,7 miljoen.

Diemen – uitbestede zorg (Bedragen * 1.000)	Gerealiseerd 2015
WMO Begeleiding	823
Jeugdzorg	3.221
PGB (Jeugd en WMO)	694
Totaal	4.738

2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.2 Sociaal domein (vervolg)

In de onderstaande alinea's bespreken wij per categorie/soort de effecten van de eerder genoemde onzekerheden voor de jaarrekening van de gemeente Diemen.

Jeugdzorg

Voor de uitvoering van de Jeugdzorg heeft de gemeente op regionaal niveau contracten afgesloten met zorgaanbieders. In deze contracten zijn afspraken gemaakt over de verantwoording van de geleverde zorg in het boekjaar. Met de grote zorgaanbieders (circa 90% van het totaal) zijn in raamovereenkomsten verplichtingen opgenomen omtrent formele en materiële controle. In dit kader is één accountant namens de regio Amsterdam/Zaanstreek/Waterland opdracht gegeven om een materiële controle uit te voeren bij de zorgaanbieders naar de levering van de zorg en de totstandkoming van de productierapportage. Het rapport van de accountant van de regio, met als aanvulling daarom de controleverklaringen van de zorgaanbieders heeft de gemeente nodig om zekerheid te krijgen dat alle uitgevoerde zorg voor de juiste indicatie, voor de juiste prijs aan een inwoner van de gemeente Diemen is verstrekt. Als gevolg van de ontstane (verantwoordings- en registratie) problematiek die de decentralisatie heeft meegebracht, heeft een belangrijk deel van de zorgaanbieders nog geen goedkeurende controleverklaring verstrekt. Dit zorgt voor een onzekerheid op het gebied van juistheid en volledigheid van de kosten voor Jeugdzorg. In totaal is van € 2.211.000 aan controleverklaringen ontvangen met betrekking tot Jeugdzorg. Hierdoor resteert er een onzekerheid van € 1.010.000 met betrekking tot Jeugdzorg. Deze onzekerheid werkt door in de jaarrekening van de gemeente Diemen.

WMO

De problematiek van de WMO is vergelijkbaar met de Jeugdzorg met betrekking tot het leveren van zorg in natura. Ook hierbij is de gemeente afhankelijk van goedkeurende controleverklaringen van zorgaanbieders. Met betrekking tot 2015 is van € 350.000 aan controleverklaringen van zorgaanbieders ontvangen. Hierdoor resteert er een onzekerheid van € 473.000.

2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.2 Sociaal domein (vervolg)

PGB

Voor de controle op de besteding van de PGB is de gemeente afhankelijk van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De SVB ontvangt geld van de gemeente, controleert declaraties van PGB-ers en betaalt de zorgverlener. Om zeker te zijn dat de SVB haar taak goed heeft uitgevoerd verstrekt de accountant van de SVB een controleverklaring bij de PGB-verantwoording. Als gevolg van de problemen bij de controleerbaarheid van de PGB binnen de SVB is het de accountant van de SVB nog niet gelukt om de benodigde controleverklaring te verstrekken. Deze onzekerheid van € 649.000 werkt door in de jaarrekening van de gemeente Diemen.

2.3 Samenwerking DUO+

In januari 2016 zijn belangrijke ondersteunende activiteiten van de gemeente Diemen overgegaan naar DUO+. In dit kader zijn ook overeenkomsten gesloten met betrekking tot de onderlinge verantwoordelijkheden en het niveau van dienstverlening.

Wij constateren dat er nog belangrijke verschillen bestaan tussen de verschillende gemeenten op de aspecten waarbij wordt samengewerkt. Kaders en procedures op het gebied van (inrichting van) financiële administratie, administratieve organisatie en werkprocessen zijn nog in belangrijke mate verschillend. Wij hebben geconstateerd dat er binnen de gemeente en DUO+ stappen zijn gezet om activiteiten en het gebruik van applicaties te harmoniseren.

Wij benadrukken het belang van de harmonisatie van applicaties en processen om de gewenste kwaliteitsimpuls en efficiency te realiseren.

2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.4 Schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn schattingen gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant (kunnen) afwijken van de verwachtingen. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. De belangrijkste schatting in de jaarrekening zijn:

Belangrijke schattingen	Beoordeling	Toelichting
Waardering van de materiële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activacategorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Waardering van financiële vaste activa	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de financiële vaste activa.
Juistheid van de grondexploitaties	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de grondexploitaties. Onze bevindingen met betrekking tot de waardering van de grondexploitaties hebben wij toegelicht in paragraaf 3.4
Voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in uw schattingen inzake de voorzieningen.

Wij zijn van mening dat het college bij het maken van schattingen consistent heeft gehandeld en zijn akkoord met de hierbij gehanteerde uitgangspunten.

2. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

2.5 Controleverklaring

Bij de jaarrekening over boekjaar 2015 hebben wij een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid en een goedkeurende controleverklaring voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

“Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Diemen een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.”

3. Financiële positie en resultaat

3.1 Resultaat boekjaar

Het resultaat voor bestemming (zonder mutaties in de reserves) bedraagt in 2015 € 2.052.000. De mutaties aan de reserves bedragen per saldo € 792.000, waardoor het nog te bestemmen resultaat € 2.845.000 bedraagt. Het eigen vermogen ultimo 2015 bedraagt € 15.376.000 (2014 € 13.323.000). Voor een analyse van het rekeningresultaat over het boekjaar verwijzen wij naar de toelichting op de programmarekening in de jaarstukken.

3.2 Weerstandsvermogen en reserves

Zoals in paragraaf 3.1 is omschreven is het saldo reserves met € 2,0 miljoen is toegenomen. Deze mutaties bestaan voornamelijk uit voordelen in het sociaal domein (WMO, WSW en Re-integratie) van totaal € 1,3 miljoen en een voordeel op de uitkeringen bijstand (€ 0,8 miljoen) door dat de stijging van de uitkeringen lager is dan verwacht.

Omschrijving / Jaar	2015	2014
Algemene reserve	8.541	7.459
Bestemmingsreserve	3.990	4.193
Resultaat	2.845	1.671
Totaal reserves	15.376	13.323

In de paragraaf weerstandsvermogen is opgenomen welke weerstandscapaciteit binnen de gemeente aanwezig is. Het benodigde weerstandsvermogen wat is bepaald op basis van de ingeschatte risico's en de ingeschatte kansen is in de paragraaf weerstandscapaciteit bepaald op € 9,6 miljoen. De benodigde reserve op basis van de geïdentificeerde risico's is € 3,1 miljoen. Op basis van deze positie is naar onze mening terecht geconcludeerd dat de weerstandscapaciteit als ruim voldoende aangemerkt kan worden.

3. Financiële positie en resultaat

3.3 Prestatie-indicatoren

Analyse indicatoren

In 2015 zijn in de jaarrekening een aantal nieuwe prestatie-indicatoren geïntroduceerd. Het doel van deze indicatoren is om in de paragraaf weerstandsvermogen in de programmarekening een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente.

Uit de analyse van de prestatie-indicatoren blijkt dat de gemeente een balanspositie heeft die nog aandacht vraagt. De netto schuldquote is nog steeds hoog te noemen. Doordat de gemeente ook veel leningen op korte termijn moet herfinancieren loopt zij, ondanks de huidige lage rente, een potentieel risico.

Wij adviseren om, rekening houdend met de kasstromen uit de grondexploitatie, bij de herfinanciering een evenwichtige spreiding aan te brengen in de looptijden van financiering.

Met betrekking tot de exploitatie is de ruimte positief. Hoewel er in het eigen vermogen een positieve ontwikkeling zichtbaar is, zijn de marges beperkt. Structurele financiële tegenvallers zijn daardoor moeilijk op te vangen. De gemeente heeft hier naar onze mening voldoende aandacht voor. Op basis van de prestatie-indicatoren en ook de beoordeling van het weerstandsvermogen van de gemeente in paragraaf 3.2 concluderen wij dat de financiële positie van de gemeente redelijk gezond is.

In euro's (*1.000)	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Solvabiliteit	11%	10%	7%
Netto schuldquote	112%	120%	109%
Structurele exploitatie ruimte	0%	1%	3%
Grondexploitatie	43%	39%	40%
Belastingcapaciteit	128%	128%	127%

Renterisiconorm

In de paragraaf financiering wordt de renterisiconorm op basis van de wet Fido berekend. Op basis van deze norm mag de herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen van lopende financieringen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In de jaren 2016-2018 moet voor een totaal van € 50 miljoen worden geherfinancierd. Op basis van het begrotingstotaal 2015 wordt de renterisiconorm voor elk van de jaren 2016-2018 overschreden. Met ander woorden, op basis van de Wet Fido moet ten opzichte van het begrotingstotaal van de gemeente een te groot deel van de leningen worden geherfinancierd, waardoor de gemeente een te groot renterisico loopt. De provincie heeft de gemeente, net als vorig jaar, ontheffing verleend voor de overschrijving van de renterisiconorm.

3. Financiële positie en resultaat

3.4 Grondexploitatie en NIEGG

In het kader van de controle van de jaarrekening hebben wij de grondexploitatieprojecten gecontroleerd. De boekwaarde van de voorraden is als volgt te specificeren:

Bedragen * € 1.000	boekwaarde 1-1-2015	Toevoegingen 2015	Vermindering en 2015	Resultaat 2015	Boekwaarde 31-12-2015
Bougrond niet in exploitatie	1.269	-	5	-	1.264
Bougrond in exploitatie	32.214	4.299	6.017	-	30.496
TOTAAL	33.483	4.299	6.022	-	31.760

NIEGG

In 2015 zijn nauwelijks ontwikkelingen in de NIEGG. De NIEGG bestaan nagenoeg volledig uit een stuk grond aan de Verrijn Stuartweg. De gronden zijn gewaardeerd op basis van de historische kostprijs. De kostprijs is getoetst aan de prijs per vierkante meter op basis van vergelijkbare stukken grond. Op basis van deze analyse is er geen indicatie om tot een afwaardering te komen. Wij merken op dat de grondpositie niet recentelijk is getaxeerd.

Wij adviseren om deze taxatie te laten uitvoeren.

Bougrond in exploitatie (De Sniep)

De omvang van grondexploitatie Sniep is afgenomen in 2015. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door leveringen van gronden die hebben plaatsgevonden op reeds eerder afgesloten ontwikkelovereenkomsten. De kosten in 2015 bestaan uit bouw- en woonrijp maken van de grond. Deze kosten en opbrengsten zijn in overeenstemming met begroting gerealiseerd. Met betrekking tot de nog te realiseren opbrengsten constateren wij dat de marktontwikkelingen positief zijn. Deze ontwikkelingen en concrete contacten met ontwikkelaars onderbouwen de waardering van deze nog te verkopen grond.

De grondexploitatieberekening is, op basis van de nieuwe contractvoorwaarden en huidige kennis van het project, opnieuw vastgesteld. De gehanteerde paramaters voor kosten (2,25%) en opbrengsten (0%) zijn ongewijzigd. De rente is afgenomen van 3,5% naar 2,0% in overeenstemming met de gewijzigde BBV regelgeving. Hierbij is de gemiddelde rente op eigen en vreemd kapitaal gehanteerd.

3. Financiële positie en resultaat

Bergwijkpark/Holland Park

De ontwikkeling van het Bergwijkpark / Holland Park heeft een boekwaarde van € 0,5 miljoen. Ondanks de omvang van het project (circa 3.000 woningen) is het risico voor de gemeente relatief beperkt. Doordat de gemeentelijke grondpositie in dit plangebied beperkt in omvang en waarde is, is het financiële risico beperkt. De gemeente heeft overeenstemming met de ontwikkelaar om tot een kostendekkende verdeling van kosten in de ontwikkeling te komen. Het resterende risico betreft daardoor vooral nog het niet doorgaan van het project. Dit risico wordt door de gemeente als laag ingeschat.

Door de ontwikkeling van de Sniep en Bergwijkpark zal het inwoneraantal van Diemen in de komende jaren sterk stijgen. Dit heeft ook impact op de begroting voor de komende jaren en de beschikbare voorzieningen in het dorp. Wij hebben begrepen dat de gemeente in een notitie de verwachte effecten van deze stijging in kaart brengt.

Gezien de verwachte grote stijging van het aantal inwoners in de gemeente benadrukken wij het belang om deze ontwikkelingen en de effecten op toekomstige investeringen, baten en lasten in kaart te brengen.

4. Single information Single audit (SiSa)

4.1 Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen. Wij constateren dat geen sprake is van financiële fouten of onzekerheden.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB)	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
D11	Wet participatiebudget 2014	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
E3	Subsidieregeling Sanering Verkeerslawaaai	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 wwv gemeente 2015	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2015	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G5A	Wet Participatiebudget (WPB)_ totaal 2014	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

5. Overige aandachtspunten

5.1 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

In het verlengde van de Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant, bevestigen wij dat, naar ons oordeel, de onafhankelijke positie in overeenstemming is met de wettelijke en beroepsvoorschriften. Tevens bevestigen wij dat de objectiviteit gedurende het afgelopen boekjaar niet is aangetast. In onze controleaanpak zijn diverse maatregelen opgenomen die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld. De leden van ons controleteam moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid (schriftelijk) bevestigen. Gedurende 2015 hebben wij de in de onderstaande tabel opgenomen werkzaamheden voor u uitgevoerd.

<i>Aard van de werkzaamheden</i>	<i>Omschrijving</i>
Controle gerelateerde diensten	Jaarrekeningcontrole
Adviesdiensten (buiten natuurlijke adviesfunctie)	Geen

5.2 Beheersing van fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240 "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

De directie is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. De directie is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

6. Landelijke actualiteiten

In deze paragraaf nemen wij actuele ontwikkelingen op die een rol spelen binnen uw sector.

Bij onze controle hebben wij onderstaande punten niet in alle gevallen specifiek beoordeeld of toegepast op uw organisatie. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om met u van gedachten te wisselen over de gevolgen en beantwoording van mogelijke vraagstukken voor uw organisatie.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Individueel keuzebudget
- Vernieuwing BBV
- Notitie BBV Rente

6. Landelijke actualiteiten

6.1 Individueel Keuzebudget

In de CAO zijn afspraken gemaakt over de modernisering van arbeidsvoorwaarden en meer keuzevrijheid voor de medewerker. Het Individueel Keuzebudget (IKB) is een uitvloeisel van deze afspraken en zal na definitieve vaststelling (door het Landelijk Overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden LOGA, voor de zomer) per 1 januari 2017 in werking treden. De regeling zal deel uitmaken van hoofdstuk 3 van de CAR-UWO.

Het IKB wordt gevormd door de vakantietoelage, eindejaarsuitkering, levenslooptoelage en 14,4 bovenwettelijke vakantie-uren en kan worden ingezet voor het kopen van vakantie-uren, extra inkomen door uitbetaling, financieren van een opleiding of lokaal te bepalen doelen (bijvoorbeeld fietsregeling of reiskosten).

Op basis van het IKB kan een medewerker verzoeken tot het maandelijks uitbetalen van opgebouwd vakantiegeld. Dit betekent dat in 2017 het vakantiegeld over de periode juni 2016 tot en met december 2017 kan worden uitbetaald. Dit heeft gevolgen voor de personeelskosten en liquiditeit in 2017. Overigens zijn met betrekking tot 2017 (het eerste jaar van het IKB) afspraken voorgesteld ten aanzien van de betaling van het vakantiegeld (geen keuze door de medewerker). Voorgesteld wordt het vakantiegeld over juni tot en met december 2016 in mei 2017 uit te betalen en in december 2017 het opgebouwde IKB vanaf mei 2017 uit te betalen.

De bovenstaande invoering van het IKB heeft vele gevolgen voor o.m. het beoordelen en herzien van interne regelingen het implementeren van het IKB in de organisatie. Wij benadrukken echter de financiële gevolgen voor de begroting en liquiditeit voor 2016 en 2017 en adviseren u na te gaan wat de exacte uitwerking is op de begroting van Diemen en de gemeenschappelijke regeling DUO+.

6. Landelijke actualiteiten

6.2 Vernieuwing BBV

In 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het ministerie van BZK en vertegenwoordigers van gemeenten en provincies, onder leiding van Staf Depla, wethouder van Eindhoven, een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. De adviezen hebben betrekking op een breed spectrum van onderwerpen met als rode draad het versterken van de horizontale sturing en verantwoording door de raad.

Op 17 maart 2016 is het wijzigingsbesluit voor de vernieuwing BBV gepubliceerd in het Staatblad gepubliceerd en in werking getreden. Dit betekent dat de wijziging vanaf de begroting 2017 verwerkt moet worden. De bedoeling van de wijziging is de verantwoording van gemeenten over de financiële gezondheid en beleidsmatige prestaties van provincies en gemeenten vereenvoudigen, beter vergelijkbaar en transparanter te maken.

Wijzigingen

De voorgenomen wijzigingen gaan in op de volgende onderwerpen:

- Uitvoeringsinformatie
- Inzicht in overhead en kosten
- Beleidsindicatoren
- Verbonden partijen
- Activeren, afschrijven en EMU-saldo

Uitvoeringsinformatie

Gemeenten moeten gegevens volgens de uniforme taakvelden en nieuwe categorieën met ingang van de begroting 2017 al aan het CBS aanleveren, met als advies om tegelijk de taakvelden in de gemeentelijke administratie te integreren.

6. Landelijke actualiteiten

6.2 Vernieuwing BBV (vervolg)

Beleidsindicatoren

Naast de uniforme taakvelden, wordt in het herziene BBV voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren hanteren voor de begroting en de verantwoordingsstukken. Zij kunnen er zelf voor kiezen om daar eigen indicatoren, toegesneden op de lokale situatie, aan toe te voegen. De indicatoren worden opgenomen in de beleidsbegroting bij de programma's en zijn relevant voor een nadere onderbouwing van het beleid.

Inzicht in overhead en kosten

Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld. Hiermee vervalt de noodzaak van een complexe en veelal ondoorzichtige kostentoerekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Deze methodiek wordt ook van toepassing op de toerekening van rente. Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie; de raad kan beter sturen op de bedrijfsvoering. Bovendien kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere gemeenten. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle tarieven te bepalen. De totstandkoming van de tarieven moet worden toegelicht in de paragraaf lokale heffingen.

6. Landelijke actualiteiten

6.2 Vernieuwing BBV (vervolg)

Verbonden partijen

Ter wille van het inzicht wordt de voorgeschreven lijst van verbonden partijen opgesplitst in

1. gemeenschappelijke regelingen,
2. stichtingen/verenigingen en
3. coöperaties/vennootschappen.

Omdat niet in alle gevallen duidelijk is of al dan niet sprake is van verbonden partijen, is het van belang dat gemeenten in hun beleidsdocumenten een toelichting geven op het begrip verbonden partij. Daarbij hebben ze de vrijheid om dit niet jaarlijks in begroting en jaarrekening te vermelden, maar in de vierjaarlijks te verschijnen nota Verbonden Partijen.

Om te voorkomen dat dezelfde informatie in de verschillende beleidsstukken rond begroting en verantwoording moet worden opgenomen, worden de voorschriften met betrekking tot de paragraaf verbonden partijen in het nieuwe BBV vereenvoudigd. De betekenis van deze paragraaf is mede afhankelijk van de vraag of er een nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kaderstellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten ervan.

Activeren, afschrijven en EMU-saldo

De wijzigingen in het nieuwe BBV richten zich op de systematiek van afschrijvingen en de sturing van het EMU saldo op kasbasis. Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven.

6. Landelijke actualiteiten

6.3 Notitie BBV Rente

Op 31 maart 2016 heeft de commissie BBV de notitie rente 2017 uitgebracht. Deze notitie gaat in op de verwerking van rente, waaronder de kapitaallasten, in de begroting en verantwoording vanaf 2017. De toerekening van rente wordt als gevolg van de notitie sterk afgeraden en in ieder geval sterk beperkt.

De notitie rente bevat de volgende stellige uitspraken.

- als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, dan is deze vergoeding maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de externe rentelasten over de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen;
- alhoewel in het BBV de mogelijkheid vooralsnog blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden, adviseert de Commissie BBV vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen.
- de commissie BBV adviseert het renteschema uit deze notitie in de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.
- de omslagrente mag maximaal 0,5% afwijken van het werkelijke rentepercentage dat aan de taakvelden moet worden toegerekend. Het renteresultaat kan hiermee maximaal 0,5% zijn.

De bovenstaande wijziging moet reeds toegepast worden in de begroting 2017 voor de gemeente Diemen vooral een beperking in de toerekening van rente. Wij adviseren u de effecten van de wijziging voor de gemeente Diemen nader te onderzoeken.

Contactgegevens:

Partner

drs. E.C.J. Moens RA
020 – 644 28 40
e.moens@bakertillyberk.nl

Manager

drs. S. Turenhout RA
070 – 358 90 00
s.turenhout@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
020 – 644 28 40